

Попова Лілія Миколаївна,
к.е.н., доцент кафедри "фінанси, банківська справа та страхування,
Линьова Валерія Дмитрівна,
здобувач вищої освіти
кафедри «фінанси, банківська справа та страхування»
Харківський національний університет будівництва та архітектури

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ

Анотація. Метою статті є дослідження економічної категорії «деPOSITна політика», визначення та узагальнення наукових підходів до її розуміння, а також розкрити особливості формування у комерційному банку.

Ключові слова: депозит, депозитна політика, вклади, депозитні ресурси, депозитний ринок.

В умовах економічної нестабільності, що на сьогоднішній день спричинена у тому числі пандемією, формування науково обґрунтованої банківської політики відіграє важливу роль для забезпечення стабільності і надійного функціонування банків в Україні. Основним елементом банківської політики є депозитна політика, для здійснення якої необхідним є дослідження економічної сутності та принципів її проведення. Відповідно, актуальність питань, пов'язаних із забезпеченням належного функціонування депозитної політики набуває як теоретичного, так і практичного значення.

Проблемами залучення ресурсів та вдосконалення депозитної політики займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці як: О.М. Бартош, Н.В. Глебова, О. Дмитрієва, А.А. Пилипенко, Р.Є. Курилов, О.І. Лаврушин, О.М. Маркова, А.В. Тютюнник та інші. Однак, як свідчать дослідження, теорія та практика на сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення поняття «деPOSITна політика», тому потребують подальшого дослідження питання визначення сутності депозитної політики банку та виявлення найбільш ефективного та точного підходу щодо розуміння даної категорії.

Депозитна політика – це одна зі складових широкого спектру політики банку, яку він здійснює під час свого функціонування. Однак слід зазначити, що серед вчених до теперішнього часу немає єдиної точки зору щодо визначення даного поняття. Наприклад, за визначенням Еш С. М. [1] депозитна політика – це комплекс заходів щодо формування асортименту високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів з метою гарантування стійкості і надійності депозитної бази для забезпечення конкурентних переваг банку на фінансовому ринку.

М.Н. Бухадурова [2] акцентує увагу на тому, що депозитна політика є складовою частиною загальної політики, що реалізує банк в процесі своєї діяльності. При цьому, депозитна політика являє собою сукупність: послідовно пов'язаних дій щодо залучення депозитних коштів клієнтів у банк, на умовах повернення та платності; методів та способів її здійснення, що

дозволяє забезпечити ефективне управління депозитами, з метою досягнення прийнятного рівня рентабельності та ліквідності банку [2].

Розробка індивідуальної депозитної політики банку передбачає врахування загальних для всіх банків передумов депозитної політики:

- щільність взаємозв'язків та взаємовпливів депозитної політики банку з кредитною, що обумовлює необхідність узгодження термінів та обсягів ресурсів, при трансформації залучених депозитів у надані кредити;

- забезпечення достатнього для банку обсягу ліквідності за рахунок залучення грошових коштів;

- депозитна політика має передбачати наявність у банківської установи досить широкого переліку якісних депозитних послуг у різних формах та використання різноманітних підходів, та методів залучення грошових коштів. Строкові депозити є більш пріоритетними для банку, адже в процесі здійснення заходів ризик-менеджменту їх простіше прогнозувати. Окрім того, строкові депозити дозволяють найбільш ефективно забезпечувати підтримку ліквідності банку;

- наявність чіткої депозитної політики дає можливість забезпечити стабільний рівень депозитної бази банку та підвищує рівень його конкурентоспроможності [3, с. 66].

Депозитна політика банку ґрунтується на принципах, які в економічній літературі здебільшого поділяють на загальні та специфічні. Загальні принципи є спільними для всього банківського сектора та відповідають грошово-кредитній політиці, яка проводиться монетарною владою. До таких принципів належать: комплексності підходу; наукової обґрунтованості; оптимальності та ефективності; єдності всіх складових елементів депозитної політики. Специфічні принципи за своїм змістом є внутрішньобанківськими і пов'язані з забезпеченням безпеки при здійсненні депозитних операцій. До таких принципів зокрема належать: забезпечення оптимального рівня витрат, безпеки банківських операцій та надійності. Специфічні принципи визначаються кожним банком індивідуально відповідно до власної бізнес-моделі.

Із урахуванням специфіки депозитної політики, основною метою її здійснення є залучення якнайбільшого обсягу депозитних ресурсів за найнижчою ціною. Реалізація мети депозитної політики передбачає виконання певних завдань, а саме:

- сприяння в процесі проведення депозитних операцій отриманню прибутку;

- підтримання необхідного рівня ліквідності;

- забезпечення диверсифікації суб'єктів депозитних операцій і поєднання різних форм депозитів;

- залучення необхідного обсягу ресурсів на тривалий термін;

- проведення гнучкої процентної політики ;

- розвиток банківських послуг та підвищення якості і культури обслуговування клієнтів та інші.

Під час виконання завдань депозитної політики банки мають враховувати багато факторів , а саме : зовнішні - макроекономічні , тобто стан ринку , на якому функціонує банк , ризики , рівень інфляції , конкуренція , попит на банківські послуги тощо , та внутрішні - мікроекономічні , це прибутковість ліквідність , розширення клієнтури , завоювання нових ринків , упровадження нових видів операцій тощо [4, с. 149].

Отже, ефективне проведення депозитної політики надає можливість залучати достатню кількість грошових ресурсів на депозитному ринку для поповнення ресурсної бази банку. Також одночасно вирішувати одне з найважливіших завдань соціально - економічного розвитку держави - формування необхідних інвестиційних ресурсів, що є особливо необхідним в сучасних умовах.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Еш С. М. Ринок фінансових послуг: підручник. Київ. 2015. 420 с.
2. Бухадурова, М. Н. Депозитная политика коммерческих банков во взаимоотношениях с населением: автореф. канд. экон. наук. Москва. 2012. 24 с.
3. Золотарьова, О. В. Модифікація депозитної політики комерційних банків України. Економіка та держава: міжнародний науково-практичний журнал. 2015. № 2.
4. Барилюк І. Збалансована система показників – основа стратегічного управління ресурсним потенціалом банківських установ. Формування ринкової економіки в Україні. 2009. № 19.